

เทคนิคการวัด

และประเมินผลการเรียนรู้

เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรี..

L พ647ท 2564

B0001634

bib:13399117107

พีชิต ฤทธิงรุญ

เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ISBN 978-616-586-289-9

สงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2564

จัดทำโดย รศ.ดร.พิชิต ฤทธิจิรญ

ผู้จัดจำหน่าย ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร.0-2218-9872 โทรสาร 0-2254-9495
Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร.0-2255-4433
<http://www.chulabook.com>
facebook page: Chulabook

ร้านค้าติดต่อ แผนกขายส่ง สาขาหัวหมาก โทร. 0-2374-1375-6 โทรสาร 0-2374-1374

ราคา 275 บาท

พิมพ์ที่ เพชรเกษมการพิมพ์ 18/49 ถนนทรงพล ตำบลลำพญา
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
โทร. 034-259111 โทรสาร 034-253465

เลขเรียกหนังสือ..... L
..... พ 647ท 2564
เลขทะเบียนหนังสือ..... B0001634
วันที่ลงทะเบียน..... 91 ต.ค. 2565
ได้มาจาก..... วนประมาณ 2565

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1
ความหมายของการวัดผล การทดสอบ และการประเมินผล	1
ธรรมชาติและหลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	10
ปรัชญาของการประเมินผลการเรียนรู้	15
ประเภทและกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้	16
วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้	22
สรุป	26
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	27
บทที่ 2	29
การจำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษา	29
วัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย	29
วัตถุประสงค์ด้านจิตพิสัย	37
วัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย	40
ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ทางการศึกษากับการประเมินผล	42
สรุป	50
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	51
บทที่ 3	53
วิธีการวัดและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้	53
วิธีการวัดผลการเรียนรู้	53
เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย	57
เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย	60
เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย	76
สรุป	89
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	90
บทที่ 4	91
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	91
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	91
ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	92
ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	93
แนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	96
การสร้างแบบทดสอบอัตนัย	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างแบบทดสอบถูก - ผิด	103
การสร้างแบบทดสอบเติมคำ	106
การสร้างแบบทดสอบจับคู่	109
การสร้างแบบทดสอบเลือกตอบ	113
สรุป	126
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	126
บทที่ 5 การสร้างเกณฑ์การให้คะแนน	127
ความหมายของเกณฑ์การให้คะแนน	127
องค์ประกอบของเกณฑ์การให้คะแนน	128
ขอบข่ายของการประเมินโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน	129
ประเภทของเกณฑ์การให้คะแนน	129
ประโยชน์ของเกณฑ์การให้คะแนน	133
กระบวนการพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนน	136
กรณีตัวอย่างวิธีการสร้างเกณฑ์การให้คะแนน	140
แนวทางการประยุกต์ใช้เกณฑ์การให้คะแนน	147
สรุป	149
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	149
บทที่ 6 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้	151
ลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่ดี	151
การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบรายข้อ	154
การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ	166
สรุป	173
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	174
บทที่ 7 การให้ระดับผลการเรียน	177
ความหมายของคะแนน	177
ความหมายของระดับผลการเรียน	179
วัตถุประสงค์การให้ระดับผลการเรียน	182
หลักการในการให้ระดับผลการเรียน	184

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีการแปลความหมายและระบบการให้ระดับผลการเรียน	186
วิธีการให้ระดับผลการเรียน	188
ข้อควรคำนึงในการให้ระดับผลการเรียน	203
สรุป	204
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	205
บทที่ 8 การบริหารการสอบสำหรับสถานศึกษา	207
คำศัพท์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบ	207
ความหมายของการบริหารการสอบ	208
วัตถุประสงค์ของการบริหารการสอบ	209
ความสำคัญของการบริหารการสอบ	209
หลักการและแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารการสอบ	210
กระบวนการบริหารการสอบ	213
สรุป	226
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	226
บทที่ 9 การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	227
ความหมายของการประเมินการเรียนรู้	227
ความสำคัญของการประเมินการเรียนรู้	228
แนวทางและลักษณะสำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	229
มโนทัศน์สำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	233
กรอบแนวคิดในการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	235
วงจรของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	238
หลักการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	239
แนวคิดสำคัญและบทบาทของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	240
กระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	243
การนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์	246
สรุป	247
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	248

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 10 คุณธรรมสำหรับครูผู้ประเมินผลการเรียนรู้	249
ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรม	249
เรียนรู้จากกรณีศึกษาคุณธรรมสำหรับครูผู้ประเมินผลการเรียน	250
บัญญัติ 10 ประการสำหรับครูผู้ประเมินผลการเรียนรู้	262
สรุป	276
การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติท้ายบท	276
บรรณานุกรม	279
ภาคผนวก	287
ภาคผนวก ก	
ตาราง ก บัญชีสำหรับแปลงคะแนน T - ปกติจากเปอร์เซ็นต์ไทล์	289
ภาคผนวก ข	
ตาราง ข พื้นที่ใต้โค้งปกติมาตรฐาน (Z)	290

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	ตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือหรือวิธีการวัด และผลการวัด	4
ตารางที่ 1.2	ตัวอย่างของข้อมูลที่ได้จากการวัด เกณฑ์การประเมิน และการตัดสินคุณค่า	9
ตารางที่ 1.3	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการประเมินผลแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์	18
ตารางที่ 1.4	เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของการประเมินผลแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์	19
ตารางที่ 2.1	ตัวอย่างพฤติกรรมบ่งชี้ และข้อคำถามเพื่อวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (แบบใหม่)	36
ตารางที่ 2.2	พฤติกรรม การแสดงออก และเนื้อหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย	46
ตารางที่ 2.3	พฤติกรรม การแสดงออกและเนื้อหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัย	49
ตารางที่ 3.1	ตัวอย่างวิธีการวัด เครื่องมือวัดและการนำไปใช้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	56
ตารางที่ 3.2	ตัวอย่าง งานที่กำหนดให้ทำ วิธีการ/กระบวนการทำงาน และผลงาน	77
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบอัตนัย	102
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบถูก - ผิด	105
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบเติมคำ	108
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบจับคู่	112
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบเลือกตอบ	125
ตารางที่ 5.1	การเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละประเภท	130
ตารางที่ 5.2	ตัวอย่างประเด็นการประเมินและประเด็นการประเมินย่อยของทักษะการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน	137
ตารางที่ 6.1	ผลการวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อวิชาภาษาไทย	158
ตารางที่ 6.2	แสดงผลการสอบก่อนสอนและหลังสอนของผู้สอบ 5 คน	160
ตารางที่ 6.3	แสดงการหาค่าดัชนีความไวของกรวัดผล (S) ของข้อสอบ 5 ข้อ	160
ตารางที่ 6.4	แสดงจำนวนผู้เรียนที่ตอบข้อสอบถูกในแต่ละข้อและค่าดัชนี B ของแต่ละข้อ	162
ตารางที่ 6.5	แสดงคะแนนกลุ่มสูง จำแนกเป็นรายข้อ	164
ตารางที่ 6.6	แสดงคะแนนกลุ่มต่ำ จำแนกเป็นรายข้อ	164
ตารางที่ 6.7	แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก	164
ตารางที่ 7.1	เปรียบเทียบการให้ระดับผลการเรียนระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน	182

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 7.2 การแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนน Z และคะแนน T	198
ตารางที่ 7.3 การแปลงคะแนนดิบเป็นคะแนน Z และคะแนน T - ปกติ	201
ตารางที่ 9.1 ลักษณะสำคัญของการประเมินขณะเรียนรู้ การประเมินเพื่อการเรียนรู้ และ การประเมินผลการเรียนรู้	232
ตารางที่ 9.2 แนวคิดสำคัญและบทบาทของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	240

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 1.1	องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้	1
ภาพที่ 1.2	องค์ประกอบของการวัดผล	3
ภาพที่ 1.3	องค์ประกอบของการประเมินผล	8
ภาพที่ 1.4	ความสัมพันธ์ระหว่างการวัดผล การทดสอบ และการประเมินผล	9
ภาพที่ 1.5	กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้	20
ภาพที่ 2.1	ลำดับขั้นของวัตถุประสงค์ด้านพุทธิพิสัย	34
ภาพที่ 2.2	เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยแบบเดิมและแบบใหม่	35
ภาพที่ 2.3	ระดับความรู้สึกจำแนกตามลำดับและประเภทคุณลักษณะตามแนวคิด ของแครธวอล	40
ภาพที่ 2.4	องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	43
ภาพที่ 3.1	การวัดทักษะการปฏิบัติงาน	76
ภาพที่ 4.1	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	95
ภาพที่ 7.1	เปรียบเทียบคะแนนมาตรฐานและร้อยละของพื้นที่ในโค้งปกติ	200
ภาพที่ 8.1	กระบวนการบริหารการสอบ	213
ภาพที่ 8.2	แผนผังความคิดแสดงขอบข่ายงานการนำผลการทดสอบไปใช้	223
ภาพที่ 8.3	การใช้ผลการทดสอบปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู	225
ภาพที่ 9.1	ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้	231
ภาพที่ 9.2	การเปรียบเทียบจุดเน้นการประเมินการเรียนรู้แบบดั้งเดิมและแบบใหม่	233
ภาพที่ 9.3	มโนทัศน์สำคัญของการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	234
ภาพที่ 9.4	องค์ประกอบของกรอบแนวคิดในการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	237
ภาพที่ 9.5	วงจรการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	238
ภาพที่ 9.6	กระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	245
ภาพที่ 10.1	บัญญัติ 10 ประการสำหรับครูผู้ประเมินผลการเรียนรู้	262
ภาพที่ 10.2	หลักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของครูผู้ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการ “เปิดกระจกหกด้านในตน”	271